

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

61. ÉVFOLYAM

1995. FEBRUÁR No. 1 (290), Vol. 61, Feb. 1995. USPS 178560

I. SZÁM

“PÁL, KRISZTUS JÉZUS SZOLGÁJA...”

Mi keresztyén hivek mind gyakran úgy érezzük magunkat, mintha álmodozók volnánk, akik állandóan a nagy realitások világával állnánk szemben, szinte reménytelen harcot folytatva. Vajjon mit érezhetett Pál apostol is, amint az evangéliummal tarsolyában bejárta a nagy római birodalom vidékeit. Különösen akkor, amikor nagy vágya teljesülhetett és megérkezett e hatalmas birodalom fővárosába.

Magam még sohasem jártam Rómában, de ha valaha is alkalmam kínálkoznék erre, a Via Appiára szeretnék elzárózkodni, hogy megállhassak annak azon a pontján, ahol a hagyomány szerint Pál apostol vértanú halált halt. De nem csak vele történt ez meg. Krisztus majdnem minden tanítványa így fejezte be földi vándorlását, követve Mesterüket, Aki a szeretet jóhírével küldte őket a világ minden részébe. Az apostoloknak, a keresztyén hiveknek a láncolata azóta sem szűnt meg: mindig ugyanaz történik velük.

Ennek a gondolatnak és egyben figyelmeztetésnek adtak kifejezést a minnesotai Wilmarban élő evangélikus hittestvéreink, akik szép templomuk oltára fölött kőralakban arany betűkkel megörökítették az egyetemes keresztyén egyház 78 “tanújának” nevét. A felsorolásban találunk régi bibliai pátriárkákat, prófétákat, királyokat, apostolokat, evangélistákat, egyházatyákat, teológusokat, reformátorokat, misszionáriusokat, s más egyházi és világi vezetőket. A lista Énókkal kezdődik és Ordass püspökkel végződik.

Valóban úgy tűnik még magunk előtt is, mintha álmodozók volnánk. Az egyik amerikai magyar lap cikkírója maga is

megdöbbenéssel emelte ki írásában, hogy a világtörténelemben Jézus Krisztuson kívül még senkinek sem jutott eszébe, hogy felvegye a törvények sorába a szeretetnek a parancsát.

Egyáltalán nem szokatlan, hogy nekünk magunknak is, mint Krisztus követőinek is szükségünk van szüntelen bátorításra. Nemcsak otthon, Magyarországon élő keresztyén hittestvéreinknek, hanem nekünk is, akiknek szerte széjjel a világban került életünknek és szolgálatunknak helye. Mindnyájan abban a kísértésben forgunk, hogy elveszítjük bátorságunkat az evangélium, Isten szeretete szolgálatának vállalásában.

Amikor egyházunk az új év első napjára Pál apostol Római levele első részének első hét versét jelölte ki, az hirtelen egészen új megvilágításban jelent meg előttem. Nem akarok lemondani arról, hogy ezt meg ne említsem. Bármennyire is álmodozóknak látszunk, nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a szeretetnek, az evangéliumnak a nagy parancsát nem másról, mint magától Urunktól kaptuk, Akinek Pál is és mi magunk is szolgálói lettünk és vagyunk. S nem is mi vagyunk igazán az álmodozók. Csak kicsit kell azon gondolkoznunk, hogy megállapíthassuk, kik is az igazi álmodozók.

Számomra igen jelentőssé lett, hogy nemrégem emlékeztek meg itt az USA-ban a II. világháború utolsó nagy, borzalmas csatájáról (“Battle of The Bulge”), melyben amerikai és német részről külön-külön 50–70000 értékes fiatal ember lelte halálát. A csata Luxemburg nyugati oldalán, a belgiumi Ardenneknben zajlott le könnyörten hideg téli napokon és éjszakákon. Keresve a térképen a csata színhelyét, döbbsentem rá, hogy nem távol ettől található az I. világháború híres csatateré, Verdun is. És ugyancsak annak szomszédságában látható Chalons-Sur-Marne, az ősi Catalaunum, ahol Attila húnjai harcolták történelmi, végkimerülésig tartó csatá-

jukat Aetius római csapataival A.D. 451-ben.

Csendben, megilletődve kérdezhethetnénk magunktól: Vajjon meddig akarja az emberiség folytatni a szeretet jézusi parancsának a megtagadását? Meddig akarja folytatni az emberiség problémáinak fegyveres erőszakkal való megoldását?

Amikor új évbe lépünk, ünnepélyes érzések töltik be szívünket. Tekintetünket felemeljük a jövő felé és sok reménységgel mérlegeljük lehetőségeinket.

Nem tudom, hogy kinek a gondolata volt az, hogy az új esztendő második vasárnapját a pensacólai evangélikus gyülekezetünkben egy második karácsony megünneplésére a gyermekekre bízta. Megtelt a templom megint angyalokkal, pásztorokkal, s ott volt megint Mária, a Gyermek Jézus, József. Ott volt a három király és Herodes is. Meg a jászolbölcső. Az oltár mögött a betlehemi istálló színfala, állatokkal, madarakkal, szalmával. Mivel az Istentiszteleten úrvacsoraszertés is volt, az Úrvacsora szokott színhelye, mintha a betlehemi jászol körül lett volna. Mi jelképezhetné kifejezőbben Isten szeretetének megjelenését a Gyermek Jézusban, mint a jászolbölcső? És mi figyelmeztethet minket is keresztyén életünkre és küldetésünkre jobban, mint a Gyermek Jézus, Akiben Isten maga jött közénk, hogy megtanuljunk egymást szeretni. Nem a szeretet az álom, hanem inkább a szeretet hiánya az.

Amikor most Isten egy új esztendővel ajándékozott meg minket, ne tekintsünk a körülöttünk sürgő-forgó világra, melyben Isten szeretete mindig úgy tűnik, mintha irreális álom volna, hanem engedelmessédjünk Mesterünknek és Urunknak, Aki a szeretet parancsát emelte fel elsőszámú törvényünké. Azaz, mindent, amit csak teszünk, vagy nem teszünk, az Ő szeretetéből tegyük. Ahogyan Isten a világot is pusztán szeretetből teremtette, s különösen minket, embereket a maga gyermekeinek szánt, akikkel Ő személyes kapcsolatban,

IMÁDKOZZUNK!

Istenünk! Köszönjük, hogy a megdicsőülés hegyén egy pillanatra megmutattad szeretett Fiad dicsőségét. Add, hogy meg ne tévesszen minket szolgálai formája, hanem Benne ember-szereteted jelét lássuk: Őt hallgassuk, és Őt kövessük, és Őt dicsőítsük meg szolgáló szeretetünkkel. Ámen.

közösségben kíván lenni, úgy Jézus Krisztus követői által akar új világot, új országot, Isten országát létrehozni.

Ez lehetetlennek látszik, de éppen az a titka, hogy ez nem lehetetlen. Túlságosan bonyolultnak is látszik, de nem az. A 8. Zsoltár 3. versében maga a hatalmas Dávid király így énekel ("A szőlőtaposók" kezdetű ének dallamára): „Gyermekek és csecsemők szája által is építéd hatalmatat ellenfeleiddel szemben, hogy elnémítsd az ellenséget.” Ez szinte szószerint történik meg valahányszor a szeretet parancsa szerint cselekszünk. Ez mindig meglepi ember-társainkat, akik erre nincsenek felkészülve.

A napokban elmentem egy ékszerüzletbe, hogy új elemet vásároljak karórámba. Amikor fizetni készültem az új elemért, az ékszerész ezzel intézte el a dolgot: "This is it, for today." Még máig sem tudom, miért ajándékozta nekem azt az elég drága elemet. Mégis tudom: Valaki *nekem* hirdette új év elején az evangéliumot.

— Tessényi Kornél, ny. ev. lelkész

Magyar gyermek nyári iskolája

A Külföldi Magyar Cserkészszövetség idén is megrendezi háromhetes nyári iskoláját a fillmorei Sík Sándor Cserkészparkban (Buffalótól 75 mérföldnyire), július 9-e és 30-a között. Az iskola célja, hogy a magyar kultúrát jobban megismertessék, megszeretessék a résztvevő diákokkal. Szeretettel hívnak minden 8—14 éves magyar gyermeket.

A három hét alatt komoly kis magyar közösség alakul ki, amely vonzólag hat, hogy egyesek újra és újra az iskolatábor résztvevői legyenek. A diákok mintegy játszva ismerik meg szülei hazájának ezeréves történetét, földrajzát, nyelvét. Gyarapodnak magyarságismeretben, Népdalt, népmesét, verset tanulnak, meg népijátékot és népitáncot is. Az oktatás és nevelés keresztény vallásos szellemben történik. További felvilágosítással készségesen szolgál a Külföldi Magyar Cserkészszövetség P. O. Box 68, Garfield, NJ 07026 címen, 201-772-8810 telefonszámon.

HELYREIGAZÍTÁS

Az előző számban közölt két pontatlan cím helyesen:

Nt. Kunos Jenő: That I May Tell of Your Marvelous Works c. könyve misszionáriusi szolgálatáról US\$20 árban megrendelhető: Mrs. Tünde Johnson, 107 Gregory Court, Hot Springs, AR 71913 címen.

Az "Üzenet" c. evangélikus értelmiségi folyóirat (számonként \$2-ért; eddig két szám jelent meg) megrendelhető: Evangélikus Sajtóosztály, Üllői út 24, 1085 Budapest, Hungary címen.

Kis gyülekezet nagy feladat előtt

Sopronnémeti egy kicsiny, 130 lelkes gyülekezet a Rábaközben. Szilsárcány filiájaként temploma sohasem volt. Az Istentiszteletek az evangélikus iskolában tartották, ami egyben kántorlakásként is szolgált. 1948-ban az iskolát elvették, könyvtárrá alakították át. Istentiszteletekre azonban továbbra is a gyülekezet rendelkezésére állt. A templom hiánya azonban nem hagyta nyugodni a sopronnémeti evangélikusokat. A szívekben rejlő óhaj találkozott a gyülekezetet gondozó farádi lelkész szándékával, miszerint templomot kellene építeni. Kézenfekvő megoldásnak a volt evangélikus iskola és kántorlakás visszaigénylése látszott. Az ottlakó nyugdíjas tanító azonban ragaszkodott elővásárlási jogához, s így a terv hamvába holt. A gyülekezet nem adta fel reményét és úgy döntött, hogy nagy fába vágja fejszéjét: templomot épít. Szűcs Kálmán, a farádi ev. lelkész beszél a tervekről:

— Régi vágya a gyülekezetnek egy templom építése. Korábbi jegyzőkönyvek bizonyítják, hogy a gyülekezet vezetői a beledi téglagyárral előrehaladott tárgyalásokat folytattak téglavásárlás ügyében. Egykori iskolánk elvesztése után egyetlen lehetőségünk maradt. A gyülekezet tulajdoná-

ban van egy 1902-ben épült magányos torony. Mögötte néhány száz négyszögöl föld. Ezen a területen akarjuk a toronyhoz hozzáépíteni az új templomot. A templom tervét az Axis Építésziroda Kft. tervezője, Nagy Tamás készítette. Az ő tervei alapján épül a dunajvárosi és a balatonboglári templom is.

A munkát kivitelező csornai Baukom Építővállalat Rt. 12 millió forintos árajánlattal állt elő.

— A gyülekezet tagjainak hite és lelkesedése nagy. Mindez azonban önmagában kevés. Az egyházmegye, a püspöki hivatal, és az önkormányzat 300 ezer forintos együttes támogatása mellett a gyülekezet tagjai 700 ezer forintot adtak össze. Az így összegyűlt 1 millió forint azonban csak arra volt elég, hogy a tereprendezés, az alapozás és a lábazat építése befejeződjék. A továbblépés akkor lesz lehetséges, ha pénzünk lesz. A gyülekezetben a gyűjtés folyamatos, de önerőből nem tudja a 130 gyülekezeti tag a hiányzó 11 millió forintot előteremteni. Létrehoztuk a csornai OTP fiókban az Evangélikus Imaház Alapítványt, amire remélhetőleg kapunk befizetéseket.

— Kiss Miklós, mosonmagyaróvári ev. lelkész

FASORI ÖREGDIÁKOK FASORI ÖREGDIÁKOT KÖSZÖNTENEK: Dr. Harsányi János Nobel-díjas professzort

A Budapesti Evangélikus (Fasori) Gimnázium (egykori nevén: Ágostai Hitvallású Evangélikus Főgimnázium) gyökerei majdnem kétszáz évesek. Az 1781. évi Türelmi Rendelet

Dr. Harsányi János professzor
(érettségi éve: 1937)

nyomán vált lehetővé, hogy Pesten evangélikus vallású polgárok telepedjenek le, s hogy önálló gyülekezetet, ezen belül pedig iskolát szervezzenek.

II. József egyházpolitikája nagy hatást gyakorolt az akkori iskolaszervező tevékenységre, mely egyházpolitika a birodalom egységesítése érdekében a vallási ellentétek csökkentésére

törekedett, vagyis az egyetlen államvallás uralomra jutása helyett a vallási türelmet eredményesebb megoldásnak tekintette.

A Fasori Gimnázium a kommunista évek alatti szünetelése után újból megnyílt 1989 szeptemberében, s azóta ismét a régi szinten neveli az ifjúságot.

Ez iskola diákjai közül indultak el az átlagnál sokkal nagyobb arányban azok, akik az élet minden területén a legjobbnál is többet nyújtottak.

A mérnökök között édesapám osztálytársa volt a január 1-én elhunyt dr. Wigner Jenő Nobel-díjas mérnök. Azután itt találjuk dr. Neumann János matematikust, és írók, költők, művészek, s tudósok beláthatatlan sorát.

Mint ennek az iskolának újabb Nobel-díjasa, dr. Harsányi János professzor is bizonyítja, hogy kis nemzetünk kis iskolája képes felvenni a versenyt a világ bármelyik nemzetével s annak bármelyik iskolájával. A jó termőtalajba hullott magokból óriások keltek útra ebben a világban.

Úgy érzem, minden egykori fasori diáknak, Magyarhonban és külföldön élőknek a nevében szólok, amikor büszke szeretettel köszöntöm Harsányi professzor urat abból az alkalomból, hogy játékelméleti kutatásai során elért eredményeiért Nobel-díjjal tüntették ki.

— Előd László, volt fasori diák.

FT. D. TÚRÓCZY ZOLTÁN EMLÉKEZETE

A Magyarországi Evangélikus Egyház ünnepélyesen emlékezett meg Túróczy Zoltán püspök születésének 100. évfordulójáról. A centenáriumi írások kiemelik az elhunyt főpap hatalmas evangélizáló munkásságát, prédikátori tevékenységét, azt hogy ő volt az a főpap, akit a kommunisták elsőként vetettek börtönbe. Hosszasan méltatták azt a szerepét, amikor vállára nehezedett a teher, hogy a hazai evangélikus egyház részéről aláírja az egyházi iskolák államosítására vonatkozó egyezményt.

Túróczy Zoltán a borsodmegyei Arnóton született 1893. október 23-án. Bauhofer György budavári lelkész dédunokája, Czékus István tiszakerületi püspök unokája. Túróczy Pál hegyaljai főesperes fia volt, így ősei példáját követve a lelképásztorságot választotta hivatásának. Pozsonyban végezte a teológiát, 1915-ben avatták lelkésszé. Komáromban és Ózdon káplánkodott, majd Arnóton és Ózdon volt lelkész. Egyidőben szerkesztette a Harangszó c. lapot, és a Keresztyén Igazság és Protestáns Szemle c. folyóiratoknak is dolgozott. 1927-ben Győrbe hívták meg lelkésznek, ahol 1939-ig együttműködött D. Kapi Béla püspökkel. Evangélizált, konferenciákat rendezett, vallásos könyveket adott ki, Többízben töltött hosszabb időt Finnországban; ezeknek az utaknak a hatása a későbbi időkben is megmutatkozott. 1937-ben Budapesten finn-ugor lelkései konferenciát vezetett, amelyen 72 finn és 24 észti lelkész vett részt. A háború idején a Szovjetunió ellen harcoló finn nép harcát támogatta.

1939-ben meghívták Nyíregyházára lelkésznek és a tiszai egyházkerület püspökévé választották. 1945 pünkösdjén letartóztatták, háborús úszítás címén népbíró-ság elé állították, amely tízevi fegyházbüntetésre és állásvesztésre ítélte. Bár az ítélet ellen fellebbezett, 1946 márciusáig börtönben kellett sínylődnie. Ártatlannak érezte magát, mégis fogsága negyedik hónapjában bejelentette az egyháznak, hogy az egyház érdekében a püspöki tisztról lemond. Ezt azonban nem fogadták el azzal az indoklással, hogy lemondása nem állna az egyház érdekében. Az állami rehabilitációs eljárás sokáig húzódott, végül 1948 tavaszán pertörlés útján megkapta a teljes elégtételt az igazságügyi hatóságok részéről. Kiszabadulása után fegyelmit kért maga ellen. Ezt az egyház külön fegyelmi bírósága visszautasította és igazoltaknak jelentette ki. Rehabilitációjáig csak

Fotó: Ev. Naptár

†D. TÚRÓCZY ZOLTÁN 1893—1971

mint gyülekezeti lelkész működött; püspöki tiszttét nem gyakorolta.

Kapi Béla dunántúli püspök az egyházat és személyét ért támadások miatt 1948 nyarán korára és egészségi állapotára való hivatkozással nyugdíjazását kérte. D. Ordass Lajos bányakerületi püspököt és br. Radvánszky Albert egyetemes felügyelőt koholt vádakkal letartóztatták. Ilyen körülmények között kellett Túróczy Zoltánnak átvenni a hazai evangélikus egyház vezetését. Az országgyűlés törvényt hozott az egyházi iskolák államosításáról és 1948. július 15-én a katolikus, református, és evangélikus iskolákat állami tulajdonba vették. A kommunista párt által irányított Dinnyés-kormány egyezményt kényszerített előbb a református, majd az evangélikus egyház vezetőségére. Hirtelenjében összehívták az egyházi zsinatot, melyben sok ellenzője akadt az egyezmény aláírásának, de végül megadták a felhatalmazást az egyezmény aláírására. Túróczy Zoltán ugyan mindent megtett, hogy az állam által javasolt szövegen az egyház javára módosítást érjen el, de komoly változtatásra vagy teljes visszautasításra nem volt lehetőség. Mivel az adott körülmények között ez látszott az egyedül járható útnak, dr. Máty Zoltán rangidős egyházkerületi felügyelővel aláírta az egyezményt.

Az egyházak és az állam közötti szerződés aláírásakor Rákosi Máttyás, a kommunista párt főtitkára diadalittasan a követ-

kezőket mondta: "Ezen szerződéssel a békák alól lecsapoltuk a tavat, a tó kiszárad, a békák eltűnnek." A jelenlévő egyházi vezetők némán és rémülten hallgatták a dölyfös pártfőtitkár szavait, amikor Túróczy Zoltán megszólalt: "Főtitkár Úr! A tavak mindig felülről tápláltak, az eső is felülről jön és ilyenkor a tavak kiszáradó medre mindig megtelik vízzel. Mi eddig is és ezután is felülről kaptunk és kapunk mindent." Csak az, aki ebben az időben Magyarországon élt, tudja igazán megérteni, milyen bátorság kellett ahhoz, hogy valaki az ország ateista diktátorának ilyen merész feleletet adjon. Különösen olyan személy részéről, aki megelőzően igaztalan vádakkal kilenc hónapot töltött kommunista börtönben. Napjainkban is több oldalról vitatott Túróczy Zoltán történelmi szerepe 1948 végén az állam és az egyház közötti egyezmény előkészítése és végrehajtása körül. Annyi bizonyos, minden lépését az egyház mentése, jövője, s boldogulása érdekében tette. Ez látszott akkor az egyedüli lehetőségnek, annál is inkább, mert az állami szervek ígéretet tettek arra, hogy az államosított iskolákban engedélyezik a hitoktatást.

Ezekkel az eseményekkel egyidőben, 1948 decemberében a győri gyülekezet meghívta Túróczy Zoltánt lelkészének, a dunántúli egyházkerület pedig a lemondott Kapi Béla püspök helyébe megválasztotta püspökének. Itt folytatta korábbi evangélizáló és egyházépítő szolgálatát. A párt nyomására 1951-ben újból összehívták a zsinatot, amelyen elhatározták, hogy az addigi négy egyházkerület helyett csak két egyházkerület maradjon. A zsinat tagjai nyugati és keleti egyházkerületet akartak létrehozni, de állami befolyásra északi és déli egyházkerületet alkottak. A párt célja az volt, hogy mindkét püspök székhelye Budapesten legyen, s így az egyház működése könnyebben ellenőrizhető lesz. A dunántúli és dunáninneni püspökségek felszámolásával megszüntették Túróczy Zoltán és Szabó József püspöki tisztségét is. Az Állami Egyházügyi Hivatal mindkét püspököt felszólította a lemondásra. 1952 februárjában Túróczy Zoltán részére olyan tartózkodási helyet jelöltek ki, ahol győri lelkései teendőit sem tudta ellátni. Még azzal is fenyegették, hogy kitelepítik.

1956. október 23-a után az egyház tanácsa kimondta, hogy Túróczy Zoltán püspökségről való lemondása kényszer hatása alatt történt, így az érvénytelen. A déli egyházkerület Ordass Lajost, az északi kerület pedig Túróczy Zoltánt — ezúttal

harmadszor — főpásztornak választotta. 1957. február 6-án Ordass Lajos a bécsi-kapu-téri templomban Túróczy Zoltán törvényesen megválasztott püspökként beiktatta. Hosszú idő után ismét módjában volt Finnországba látogatni. Az állam azonban 1957 novemberében lemondásra kényszerítette. Visszavonult, Győrben élt családja, hivei, és diakonisszák körében. Az egyház akkori vezetői még azt is megtiltották, hogy 1963-ban Helsinkibe mehessen és ott átvehesse az egyetem teológiai fakultásától a tiszteletbeli doktori oklevelet. Amikor csak kérték és megvolt a lehetősége, hiveinek hirdette az evangélium-erejét. Családja körében halt meg 78 éves korában 1971. november 22-én.

Túróczy Zoltánnak történelmi szerep jutott a Magyarországi Evangélikus Egyház életében. Ezt a szolgálatot magyar hazájához és az evangélikus egyházhoz híven, legjobb tudása és lelkiismerete szerint végezte el.

— Dr. Szabó Imre

A MAGZAT NAPLÓJA

Dr. Schätzing Eberhard berlini nőorvos az alábbi szöveget minden olyan nőnek elolvasásra adja, aki művi elvetelés kérelmével fordul hozzá.

Május. 1: Szüleim szerelme a mai napon életre hívott engem. **15:** Vérereim vannak, testem gyorsan formálódik. **19:** Már szám is van. **21:** Dobog a szívem. **Élek! 22:** Egyáltalán nem értem, anyám miért csinál gondot belőlem. **28:** Karom, lábam nő. Tudok már nyújtózkodni is. **Június. 8:** Kezemből kis ujjacsok fakadnak. Menyire örülök! Nemsokára fogni tudok velük. **16:** Anyám csak ma észlelte, hogy benne vagyok. Hát ennek nagyon örülök. **20:** Most már az is biztos, hogy leány leszek. **24:** Minden szervem kialakulóban. Már fájdalmat is érzek. **Július. 6:** Hajam, szemöldököm nő. Ez lesz ékségem. **8:** Szemem már egészen fejlett, ha szemhéjam zárva is van még. De majd mindent látni fogok, az egész szép világot, és ami legfontosabb: az édesanyámat, aki testében hordoz engem. **19:** Csodálatosan dobog a szívem. S itt biztonságban vagyok, meg nagyon boldog is. **20:** Borzasztó, ma megöl engem az anyám... —s—

ÚJBÓL ERDÉLYBEN JÁRTAM (II.)

(A múlt számunkban megjelent első részben az író a nyugateurópai magyar evangélikus és református lelkészek és világi egyházi munkások Kolozsváron tartott közös teológiai konferenciáját ismertette. E befejező részben a konferencia utáni körútról számol be.)

* * *
Látogatási programok; az aradi templom újjászentelése. Mózes Árpád evangélikus püspök kérésére a konferencia után még egy hetet Erdélyben töltöttem, hogy jelen lehessen szeptember 11-én a kívül-belül felújított aradi ev. templom felszentelésén. A rendelkezésre álló időt gyülekezetek felkeresésével töltöttem. Mivel a magyar evangélikus gyülekezetek többsége Brassó vármegyében van, ahová a nagy távolság miatt a konferencia résztvevői közül senki sem jutott el, így hát erre a vidékre utaztam és *Csernátfalun* az esperességi lelkészgyűlésen ígét hirdettem, s előadást tartottam. A brassói egyházközségben szintén szolgáltam előadóval, valamint meglátogattam gyülekezetekben a *bácsfalusi*, *sepsiszentgyörgyi*, és *tarangi* lelkészeket is.

A hét péntekjén Brassóból északnyugat felé tartva Raduch Zsolt esperessel újból áthajtottam Erdélyen és délután már Nagyváradon lehettünk, ahová hamarosan megérkezett egy norvég evangélikus püspök feleségével. Az esti Istentiszteleten őt tolmácsoltam a város szépen rendbehozott templomában, majd a következő napon a kis *szapáryligeti*, most lelkész nélküli gyülekezet templomai együttlétén ugyanezt tettem.

Innen Aradra érkeztünk, ahol másnap, szeptember 11-én 11-kor egy majdcsak három és félórás Istentisztelet és közgyűlés keretében megtörtént a szépen felújított templom felszentelése. Ezt a szolgálatot Mózes Árpád kolozsvári püspök végezte; a felkért igehirdető dr. Harmati Béla budapesti püspök volt.

Az említett norvég püspökpáron kívül küldöttség érkezett Aradra Németországból, Finnországból és Franciaországból. Ezeknek az áldást kívánó szavait főleg nekem kellett magyarrá tolmácsolni, míg a helyi egyházi vezetők gondoskodtak arról, hogy ezeket a jelenlevő oláh püspök, polgármester, s egyéb, csak oláhlul beszélő kiküldöttek és vendégek anyanyelvükön megértsék. Szép zenezsámok is emelték a zsúfolt templomban tartott Istentisztelet áhítatát, amelyet díszbebéd, este pedig gyülekezeti szeretetvendégség követett.

A következő, hétfői nap során több gyülekezetbe elkísértem a külföldi résztvevőket és — főleg — mint idegenvezető és tolmács álltam rendelkezésükre. Így jártam *Szemlakon*, *Nagy-lakon*, *Fazekasvarsádon*. Kedden azután elbúcsúztam vendéglátóimtól és a nagylaki esperes felvitt gépkocsiján Budapestre.

Hálaadási alkalmak. Nem szeretném anélkül befejezni tizenkettedik erdélyi utamról szóló

beszámolómat, hogy ne említenék meg három különleges hálaadási alkalmat.

Szeptember 2-án a teológiai konferencia résztvevőivel együtt megálltam Reményik Sándor, a nagy evangélikus költő kolozsvári sírja előtt és megköszöntem Istennek, hogy őt és verseit adta nekünk.

Azután 9-én Segesvár mellett a brassói esperessel — ugyancsak hálával a szívemben — álltam meg azon emlékoszlop előtt, amelyet a közeli fehéregyházi síkon 1849-ben elesett honvédek e helyre összegyűjtött földi maradványai fölé állítottak. Valószínűleg ezek között pihennek Petőfi Sándor költő, hittestvérünk csontjai is.

Végül dr. Harmati Béla püspökkel, feleségével, és a Magyarországról érkezett vendégekkel együtt álltam meg az aradi tizenhárom vértanú emlékoszlopa előtt, amely az aradi vár egyik sáncának a közelében található. Koszoru- és virágcsokor elhelyezés közben rájuk és sok hasonló sorsra jutott embertársainkra gondoltam, akik Magyarország szabadsága és függetlensége érdekében önként nagy áldozatokat, sőt életüket is követelő szolgálatot vállaltak, s példájukkal bizony tanítóinkká váltak.

Ez a három elcsendesedési alkalom is hozzájárult ahhoz, hogy mostani erdélyi utam különösen emlékezetes maradjon.

— Dr. Pósfay György, genfi ev. lelkész

AMEK-TAGSÁG

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferenciában (AMEK) való tagság nyitva áll mindenki számára, aki a Konferencia hitvallási alapjával és működési céljával azonosítja magát. A Konferenciában való tagság évi \$20; AMEK tagok tagdíjuk fejében kapják az *Erős Vár*-t is. Az 1995. évre szóló tagsági díjak máris esedékesek. Szeretettel hívunk mindenkit erre a tagságra, hogy el ne veszítsük egymást, amint ezen a nagy északamerikai kontinensen felmérhetetlen szórványban élünk.

Szíves figyelmükbe: Aki már megújította előfizetését 1995-re, küldjön csak be az USA-ból \$14-t, ill. Kanadából CD\$10-t, hogy AMEK tagga legyen. — Aki hátralékban van előfizetésével, az szíveskedjék előbb a hátralékot rendezni, mielőtt 1995-re AMEK tagságát igényelné. — Tagsági díjat **Hungarian Conference — ELCA** névre és **9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102** címre kérjük küldeni. Csekken vagy levélben szükséges a "tagsági díj" (vagy: "membership") jelzés. —AMEK

IMÁDKOZZUNK!

Istenünk, láttasd meg velünk Krisztus keresztjében a Te elrejtett bölcseségedet és szereteted mélységét, hogy Őt kövessük önfeláldozó szeretettel, és ne keressük emberek dicséretét, hanem egyedül a Te dicsőségégedet szolgáljuk Őáltala. Amen.

ISTEN MÁR BELESZÓLT

Sokakban vált már fontossá a kérdés: Vajjon van-e hozzátenivalója a keresztyén embernek az AIDS problémájához?

Ebben a "modern" világban, amely kimosolyogja a „konzervatív” erkölcsöket, és amelyben sokan elavult intézménynek tartják a házasságot is, hivatlan és kellemtelen vendégként jelenik meg az AIDS. Egy eddig ismeretlen betegség, amely alattomosan kikezdi az immunrendszert. Gyógyszere még nincs. Bizonyos stádiumot elérve, kétségtelenül jön a halál, amelyet az orvosok — sajnos — csak késleltetni tudnak.

Ebben a helyzetben csak nagyon halkán szólal meg a monogám házasság gondolata, és az, hogy le kellene építeni a futó kapcsolatokat, melyek elsősorban terjesztetik a betegséget. A partnerhez való hűség ajánlása amúgyis elvész abban a hangorkánban, amely sokfelé hangzik — filmek, reklámok —, és a fiatalokat a gátlástalan életben megnyugtatja.

Az AIDS szomorúan időszerű téma lett. Terjedése gyorsabb, mint várták. Sokat írunk, beszélünk róla.

Csak egyről nem beszélünk! Hogy az AIDS Isten felkiáltójele mai életünk margóján. Íme, amikor a Biblia le van járva, amikor a hűség lenézett maradiságnak számít —, akkor Isten megszólal. Kétségtelen, hogy a szexualitás Isten ajándéka, csak hogy ehhez járul a Teremtő által megszabott rend (6. parancsolat).

Az ember ezt a rendet vakmerően átlép-

te. Mindig is így volt, de talán soha annyira, mint napjainkban. De Isten most beleszól. Megszólal. Nem a templomi szószékről — nem is a Bibliából, hanem megszólal az orvosi rendelőben, amikor megjelenik a vérvizsgálat megdöbbentő eredménye: az AIDS, éspedig azoknál, akik felelőtlenül élnek.

Vajon mi keresztyének képesek vagyunk-e felfogni, vagy elmondani másoknak — hogy ez a betegség: **Isten világos szava.** Képesek vagyunk-e elmondani, hogy bármilyen fontos is a tanács: "védekezzél" — ez a védekezés alapjában véve —, ne széptűsük —, az örök emberi lázadás "csak azért is"-e. Nem kell tiszta élet, megyek tovább dacos szívvel az eddigi úton...

Isten az AIDS-t nem azért engedi meg, hogy kitaláljuk: hogyan lehet mégis tovább járni a felelőtlen kapcsolatokban. Mint mikor valami zörgés van az autóban — az sem azért van, hogy vakmerően rohanj tovább, hanem hogy állj meg. Ne feledjük: Istent nem lehet megcsúfolni (Galata 6:7). És a megoldás nem a továbbvitkezés — hanem a **visszatérés Isten rendjéhez.**

Ott a korlát a szakadék szélén. És ha egy feltépt korlátot látunk, tudhatjuk, hogy valaki átszakította, de azt is tudhatjuk, hogy lezuhant a mélybe, és elpusztult.

A keresztyén embernek van felelőssége és van szolgálata ebben a kérdésben...

— Ne szóljunk bele!? — Ez is lehetséges.

De ne feledjük — Isten már beleszól!

— Gáncs Aladár, ev. lelkész. In: "Evangelikus Élet"

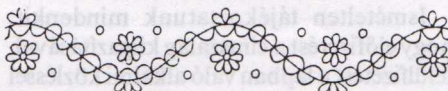
Mekkora ellentétek!

1. A Lettországi Evangelikus Egyház konzisztórium a homoszexualitást halálos bűnnek nyilvánította és felhívta a gyülekezeteket, hogy vonják meg az Úrvacsorát és az egyház egyéb szolgálatát olyan homofil személyektől, akik nem bánják meg ezt a bűnt. Kijelentették azt is, hogy olyan személyeknek, akik homofil életstílust gyakorolnak, nincs helyük az egyház tisztségviselői között. Megállapították, hogy segíteni kell azokon, akik küzdenek efféle elhajlás ellen, de elutasították azt a nézetet, hogy a homoszexualitás normális emberi tulajdonság lenne. Kihangsúlyozták, hogy a homoszexualitás nem kapcsolódik vagylogosan a heteroszexualis életrendhez. Aggodalmukat fejezték ki, amiért Lettorszáiban a homofil életstílust egyre inkább népszerűsítik. Ez az irányzat ellentétben áll azokkal az erkölcsi elvekkel, melyek egy egészséges nemzet jellemzői, s így veszélyezteti a nemzeti megújulást.

2. Jepsen Mária hamburgi ev. püspök arra biztatja egyházát és gyülekezeit hogy ismerjék el a homofil lelkészeket. Szerinte örvendetes lenne, ha ilyen személyek félelem nélkül foly-

tathatnák hivatásukat az egyházban. A püspökasszony kijelentette, hogy az egyháznak nemcsak a hagyományos dogmákhoz és formákhoz kell igazodnia, hanem élénk és alkotó érdeklődéssel kell mindahhoz is fordulnia, ami "új".

3. Az Evangelical Lutheran Church in America egyházban megjelent az "Emberi szexualitás" c. tanyilatkozat-terv második, ún. javított kiadása, mely ebben a témában állítólag hagyományosabb, hitvallásosabb, s az Igéhez hűségesebb álláspontot képviselne. Mindenesetre a szétküldés kevesebb port vert fel. Az 1995. júniusában lezárandó "országos vitából" tűnik majd ki igazán, hogy van-e lényegi különbség az első és a második kiadás között. Az országos közgyűlés legfeljebb 1997-ben veszi fel ezt a témát tárgysorozatára. Addig áll a rendelkezés, hogy gyakori homofil személyek lelkési posztot nem tölthet be.

GYERTYAFÉNY

Kár hivalkodnotok százas villanykörték, erős reflektorok, mert a ti fényetek csak bántja a szemet. —

Míg a kicsi gyertya alig pislákolva meleget szór széjjel, békességet hint el...

Égő viaszgyertyák, kicsi sárga fények: igaz, hogy elégték, de csak ti tudjátok eloszlalni ezt a sűrű sötétséget!

PÓKHÁLÓ

Szorgalmasan szövö hálóját a sátán, akár a pók — — — és tetszetőset, csillogót, melyen a harmat, mint drágakő ragyog. Olyan átlátszó, mint a vert csipke, hogy szemünk szinte káprázik bele, ha táncolnak rajt aransugarak s színei kergetőzve játszanak...

A pók nem is látszik: félrehúzódik egy sarokba... Lcgycske, jaj, vigyázz! Ne szállj a hálóba; az csak messziről szép s nem más, mint — csapda!

KÉSŐ!

Ó, milyen szörnyű szó! Hiába minden, segítség nincsen késő, késő! Lejárt a kegyelmi idő!

Nap-nap után hangzott Igéje; s hányszor talált süket fülekre! Mindig volt számunkra mentség, kibúvó, hiszen mi azt tesszük csakis, ami jó. Nem ölünk, nem lopunk, nem csalunk sohasem, szeretünk mindenkit, élünk rendezen. A szegényt segítjük, járunk templomba; lelkiismeretünk mindig oly tiszta.

Ez a keresztyénség nem kell Istennek! Az arany középút, ez a langymeleg! Itt már a sátán se fárasztja magát, a várat bevette... és mehet tovább!

—Kapiné M. Erzsébet verseiből

Bizonyágtevők fellege

Egyháztörténeti arcképcsarnok

Finnből fordított kedves könyvnek örvendezhet az olvasóközönség. Megjelent a budapesti Evangélikus Országos Múzeum kiadásában **Pohjanpää Lauri: Bizonyágtevők fellege** c. könyve, amely egy-két oldalas arcképeket rajzol meg az egyetemes egyháztörténet 83 kiemelkedő alakjáról, igen olvasmányosan. Lutherről öt cikkekét közöl.

Pohjanpää Lauri finn evangélikus lelkész, a teológia doktora, író, költő. Esperes, majd a helsinki egyetem díszdoktora. Az időmértékes, kötöttformájú verselést művelte, novellákat is, kisregényeket is írt bőven.

Ezt a könyvét **Molnár Rudolf** Turkuban élő lelkészünk fordította. Ízesen és szépen. A válogatás is sikerültnek mondható. Az eredetiből 37 cikkeske hiányzik; csak az északi tájakon ismert, de nálunk nem otthonos nevek maradtak ki. A fordítás évek óta elfeküdt Molnár Rudolf fiókjában. Ezért dicséretes, hogy végre kiadásra kézbevtették, sajtó alá rendezték. Az eredeti 1946-ban jelent meg és több kiadást is megélt. "A kereső és küzdő lélek hősi históriája" — jellemezte akkor az irodalmi sajtó. A hit küzdelmének világtörténelmi nagyjai szerepelnek az oldalakon, pápától Lutherig, ósátyáktól finn ébresztő prédikátorig.

Ökumenikus ölelésű könyv ez. Persze hiányoljuk belőle a magyar anyagot. Az egyetlen magyar személy Árpád-házi Erzsébet, bár ő is "thüringiai ögrófnő"-ként szerepel.

E pompás könyvet lapozgatván, jut eszünkbe régi igényünk, amely már-már tervekben a megvalósulás küszöbén volt, hogy magyar hitbéli előtűnkjárókról illenék összefogó életrajzi képet adnunk. Hiszen Isten megtermékenyítette a magyar talajt számtalan bizonyágtevővel, akikről voltaképpen teljes életrajz alig jelent meg. Legalább ilyen pohjanpääi rövid arckékekben valamelyes összképet kapnánk erről a csodálatos múltrol, hogy erősödünk a mára. Munkára fel történezeink, tollforgatóink!

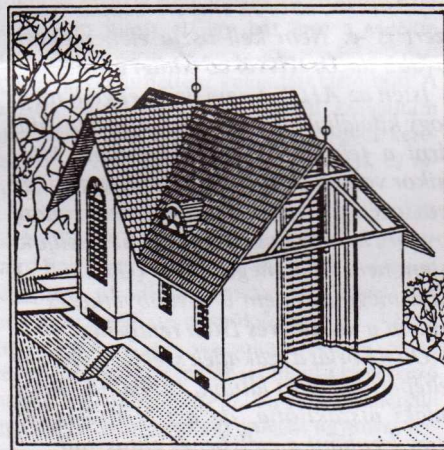
—D. Koren Emil írásából kivonatolva

AZ EGYHÁZ HÍREI OTTHONRÓL

• "Olyan misszióra van szükségünk, amelyik felméri, hogy a gyakorlatilag többségében pogány vagy félpogány Magyarország milyen módszerekkel közelíthető meg." (Dr. Harmati Béla ev. elnöklő püspök jelentéséből.)

• Balatonszárszón, Budaörsön, Sopronnémetin, Székesfehérváron templomi alapkövet helyezett el, Csepelen új orgonát, Soboron, Tiszaföldvár—Ószőlőn felújított templomot, Vácott óvoda-épületet vett használatba ünnepélyesen, s Celldömölkön a templomszentelés 250. évfordulóját ünnepelte az ev. gyülekezet.

• Ökumenikus templomot szenteltek Farkasréten a kelenföldi ev. és a külsőkelenföldi ref. gyülekezet közös használatára. A templomszen-

Kép: Ev. Élet

telés szolgálatát Szebik Imre ev. és dr. Hegedűs Lóránt ref. püspök együtt végezte. A tervezőmérnök ifj. Benczur László volt, az építés motorja Missura Tibor kelenföldi ev. lelkész. A költségek nem haladták meg a 10,5 millió forintot.

• Csepelen Lehoczyk Endre, Siófok—Kötcseán Baranyayné Rohn Erzsébet és Baranyay Csaba az ev. gyülekezet új lelkésze.

• A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia és a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa a holocaust 50. évfordulójára közös

nyilatkozatot bocsátott ki, hogy "... soha többé ne ismétlődhessenek meg a múlt bűnei".

• A Magyar Rádió elnöksége nívódíjban részesítette a harmadik éve futó "Bach kantátái" c. műsort, melynek keretében vasárnaponként kerekasztal-beszélgetés folyt egy-egy karmester-zenetanár, zene-történész, s teológus részvételével. Ez utóbbi dr. Hafenschér Károly ny. ev. lelkész. c. teológiai tanár személyében kapta a nívódíjat.

• A somogy—zalai ev. egyházmegye élére ismét Smidéliusz Zoltán nemespátrói lelkészt választották esperessé.

• Az evangélikus gimnáziumok őszi vetélkedőjén tíz szellemi versenyágból hatot a bonyhádi, kettőt a nyíregyházi, egyet-egyét a soproni és a bp.-fasori gimnázium csapata nyert. A kosárlabda döntőket a bonyhádi fiúk és a soproni leányok, az úszást a fasoriai csapata nyerte meg.

—Ev. Élet

KÖNYVPIAC

Íratrjesztésünkben megrendelhetők az alábbi könyvek @US\$5 beküldésével (kivéve ahol más ár van feltüntetve). Csekket kérjük **Hungarian Conference — ELCA** névre és **9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102** címre küldeni.

Biblia, teljes újfordítás.
Újszövetség, Károlyi—Ceglédi szöveg
Brachna Gábor: Útmutató a Biblia olvasásához.
Fabiny Tamás: Keken András életregénye.
Gémes István: Hiszek.
Herényi István: Egyházi tükör.
Keken András: Deáktéri esték.
E. J. Kunos: Missionary Memoirs. US\$20.
Kemény Péter: Negyedórát Isten előtt.
Ordass Lajos: A keresztfa tövében.
Ordass Lajos: Önéletrajzi írásk I. US\$10.
Ordass Lajos: Önéletrajzi írásk II. US\$10.
Péterfia Karola: Egyéves háború. US\$3.
Pohjanpää/Molnár: Egyháztörténeti arcképcsarnok.
Terray László: Izrael és az evangélium. US\$2.
Terray László: Küldetésben.
Terray László: Nem tehetett mást.
Túróczy Zoltán: Ne félj.
Veöreös Imre: A harmadik út.
Veöreös Imre: A középpont felől.

Olvasóinkhoz! 50 cent és egyéb gondok

Felhívjuk figyelmüket, hogy kézbesíthetetlen II. oszt. lappeldányokért a postahivatalnak egyenként 50 centet kell fizetni. Kérjük ezért, amikor címváltozásukat egyéb hivataloknál bejelentik, szíveskedjenek az **Erős Vár-t** is haladéktalanul értesíteni.

Felhívjuk figyelmüket arra, hogy a bel-földi lapküldeményeknek is emelték a portóját és küszöbön áll a kanadai/külföldi portó emelése is. Kérjük ezért, már akikre ez vonatkozik, hogy a lapra nézve előfizetésüket megújítani, előfizetési hátralékukat rendezni szíveskedjenek. Az "ingyen" példányok együttesen nagy anyagi terhet jelentenek, de feltételezhetően az évi US\$6

(az USA-ban) vagy US\$8 (Kanadából) vagy US\$15 (külföldről) egyenként nem megerőltető. (Persze, csere- és tiszteletpeldányokra ez az utalás nem vonatkozik.)

Felhívjuk figyelmüket még, hogy a postahivatal elvárja a legpontosabb, szabályszerű címezést, Ezért kérjük az USA-beli olvasókat, hogy előfizetés beküldésekor vagy levélküldés alkalmával szíveskedjenek a teljes, kilenctagú irányítószámukat (ZIP+4) feltüntetni. Ezt előre is köszönjük.

* * *

Ismételten tájékoztatunk mindenkit, hogy előfizetést a címszalag kiigazításával, felülfizetést a lapban való alkalmi közléssel nyugtázunk, mindig halásan. —A Szerkesztőség

Hogy mennyi az évi előfizetés és hová kell azt küldeni?

Az USA-ban 6 dollár
Kanadai címre és külföldre
US\$8 vagy CD\$10
Külföldre légipostán
US\$15

ERŐS VÁR
P. O. Box 602148
Cleveland, Ohio 44102

INNEN-ONNAN

SZÁZÖTVEN ÉVE SEGÉLYEZÉS

Wedelben, Hamburg elővárosában összeült ünnepelték meg a Gusztáv Adolf Segélyegyesület helyi szervezete fennállásának 150. évfordulóját. Az ünnepségen az évekkal ezelőtt az USA-ban is szolgált Weisz Jenő helyi lelkész meghívására résztvett dr. Harmati Béla püspök, Káposzta Lajos esperes, s a főtí Ev. Kántorképző Mandák-kórusa is.

NYOLCMILLIÓ BIBLIA

Kínában a politikai enyhülés idején létesült Amity Kiadóvállalat eddig több mint 8 millió Bibliát nyomott. Olyan nagy a kereslet, hogy nem képesek azzal lépést tartani; legutóbb négy hónap alatt 1 millió példány került ki a nyomdából. A vállalat a Kínai Keresztyén Tanács és a Bibliatársulatok Egyesülete igazsége alatt működik. A Bibliák átlag ára \$1-nak felel meg, de az, akinek ennyije sincsen, ingyen is Bibliához juthat.

TIZENHÁROM FELEKEZET EGYÜTT

Az Ausztráliában nemrég megalakult Ausztráliai Egyházak Nemzeti Tanácsában 13 egyház vállalt szorosabb együttműködést. Ezek az egyházak országos viszonylatban a keresztyének 85, a lakosság 63 százalékát képviselik. Az evangélikus egyház (Lutheran Church of Australia) országos presbitériumában nem volt meg a szavazatok kellő többsége ahhoz, hogy az ev. egyház is csatlakozzék az új ökumenikus szervezethez. Feltehető, hogy az 1997. évi országos zsinat pozitívan fog határozni a csatlakozás ügyében. Megjegyzendő, hogy a Tanácsnak a római katolikus egyház is alapító tagja.

EGYHARMADDAL KEVESEBB

Az "Evangelical Lutheran Church in America" egyház hivatalos lapjának az olvasótábor a egyharmaddal, azaz 1,2 millióról 800 ezerre csökkent. A "The Lutheran" még így is az élen jár az országos egyházi lapok között. Hogy tarthatják-e, s éppen még bővíthetik-e az olvasótáborát talán nemcsak attól függ, hogy a havonként megjelenő lapot most új köntösben, több képpel, rövidebb cikkekkel, színesebb beszámolókkal, újabb rovatokkal adják ki, hanem attól is, hogy milyen biblikus és hitvallási hűséggel foglalkoznak a lapban az egyházi és társadalmi kérdésekkel.

REPÜLŐTÉRI ÁHITAT

Karácsonykor először tartottak protestáns Istentiszteletet a római Leonardo da Vinci-repülőtéren. Ezévből rendszeresítik ezeket az Istentiszteleteket, melyek iránt élénk érdeklődés nyilvánult meg, s melyek oly fontosak a menedéket keresők lelkipozíciójához.

MINDEGYIK SZEKTA?

A 104 tagedyházat számláló Latinamerikai Egyháztanács legutóbbi ülését római katolikus vendégek/megfigyelők meghívása nélkül tar-

totta meg. Ezt a hiányt a római katolikus egyház magatartásával magyarázták, miszerint "a római katolikus egyház a nem-katolikus egyházakat csupán szektáknak minősíti, s ezekkel ekként is foglalkozik". A tanács ülését a csísei Concepcionban folytatták le, "újjaszületve élő reménységre" téma jegyében.

PÜSPÖKÖK HALÁLÓS BALESETE

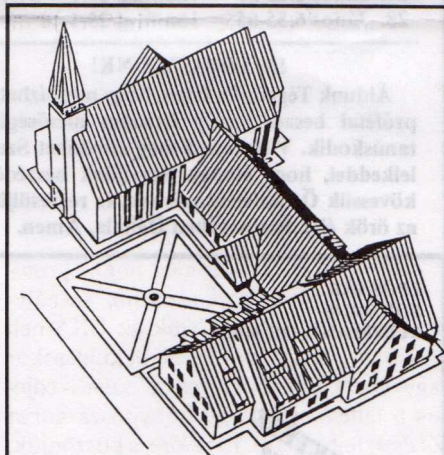
December 29-én két svéd ev. püspök esett autóbaleset áldozatául. Hellstroem Jan, växjöi püspök és elődje, Lindegaard Sven ny. püspök gépkocsija előzés közben megcsúszott a jeges úton és egy szembejövő autóhoz csapódott. Mindkét püspök a helyszínen szörnyethalt.

HONG KONG: 1997

Az Evangélikus Világszövetség 9. nagygyűlését 1997. július 7—17 között az addigra már kínai fennhatóság alá kerülő Hong Kongban tartja meg. Az előkészítő bizottság végleges javaslatát ez év júniusában terjeszti az EVSZ-tanács elé. 1000 hivatalos résztvevőre, naponként további 5000 érdeklődőre számítanak. A lebonyolításhoz 1,8 millió dolláros költségvetés látszik szükségesnek.

60 MILLIÓ EVANGÉLIKUS

Legújabb statisztikai kimutatás szerint a világ evangélikusainak száma majdnem 60 millió. Afrikában 7,6, Ázsiában 4,8, Európában 37,3, Latinamerikában 1,4, Északamerikában 8,7 millió evangélikus él. A következő országokban az evangélikusok száma meghaladja az 1 milliót: Brazília, Dánia, Etiópia, Északamerikai Egyesült Államok, Finnország, India, Indonézia, Madagaszkár, Németország, Norvégia, Svédország. Az "Evangelical Lutheran Church in America" egyház 5,2 millió lélekszámával a második legnagyobb ev. egyház a világon. Csak a Svéd (Ev.) Egyház előzi meg 7,6 millió taggal.

Kép: Lutherischer Dienst

AZ OMSZKI EVANGÉLIKUS TEMPLOM

A templomot tavaly szentelték fel, mint az elsőt, amelyet evangélikusok az Októberi Forradalom óta építhettek Oroszországban.

ADOMÁNYOK NYUGTÁZÁSA

• AZ "ERŐS VÁR"-RA

Minden előfizetés a címszalagon kiemelten jelzett év végén jár/járt le. Köszönettel nyugtázzuk az **1994. november 21-e és 1995. január 25-e között** az előfizetéseken felül beérkezett lapfenntartó adományokat:

\$100: Asbóth Gyula *szülei, Nt. Asbóth Gyula és felesége emlékére* (Arlington VA); Bogád Gizella *szülei, Bogád Sámuel és felesége, és unokahuga, dr. Bonn Róbertné sz. Brachna Etel emlékére* (Fairview Park OH). **\$54:** V. Bócsay Zoltán (Rocky River OH). **\$50:** Brachna S. Gábor és felesége *testvérük, dr. Bonn Róbertné sz. Brachna Etel emlékére* (Shaker Heights OH). **\$30:** Dr. Rupprecht Pál (Minneapolis MN). **\$25:** Dr. Brachna Gábor és felesége *dr. Tihanyi Sándorné, Jolánka emlékére* (Fairview Park OH). **\$20:** Özv. Somos Mihályné (Sparks NV). **\$14:** Palotay Csaba (Newbury Park CA). **\$13:** Sárkány Károly (Aiken SC). **\$10:** Hoffmann Márta (Azalea OR), Karcics Tünde (San Jose CA), dr. Konkoly László (Berwyn PA). **\$4:** Borsos Erzsébet (Sarasota FL), dr. Hadházy József (Jamestown NY), Halmos Pálné (Cleveland OH), Herrstein Gyula (London A.), Papp Imre (Northfield OH), Pelsőci Willibard (Avon Lake OH), Simontsits Attila (Brooklyn OH), Tomaszek László (Fairview Park OH). **\$3:** Etimov Dimiterné (Chicago IL).

• A.M.E.K. TAGSÁGRA

1995: Dr. Bándy László (Solon OH), dr. Hódos Frigyes (West Chester PA), Lovagi Tibor (Cleveland OH), dr. Rupprecht Pál (Minneapolis MN), dr. Szabó Imre (Lake Placid FL), Tomaj Gusztáv (Chicago IL). **1996:** Dr. Hódos Frigyes (West Chester PA).

• EGYHÁZI SEGÉLYSZOLGÁLATRA

\$200: Dr. Schulze János (Pleasantville NY). **Eddig összesen: \$9,209.00**

• EVANGÉLIKUS ISKOLÁKRA

Fasori gimnázium. **\$150:** Strasser Alfréd (Pleasantville NY). **\$100:** Dr. Bodó János (San Rafael CA). **\$50:** Pálócz Henrik (Syracuse NY). **Eddig összesen: \$8,659.00.**

Szíves tájékoztatásul: Lapunkra az előfizetéseket és lapfenntartó adományokat Erős Vár névre és **P.O.Box 602148, Cleveland, OH 44102** címre kérjük beküldeni.

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia a hazai ev. egyházi iskolaügy és az ev. egyházi segélyszolgálat javára (felesben megosztva a magyarországi és az erdélyi magyar ev. egyház között) szívesen fogad el és továbbít adományokat. Csekket **Hungarian Conference — ELCA** névre és **9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102** címre kell küldeni. A csekken kérjük az iskolát (Aszód, Békéscsaba, Bonyhád, Deáktér, Fasor, Nyíregyháza, Orosháza, Szarvas) vagy a segélyszolgálatot ("Segély") megjelölni. Minden adományért hálás köszönetet mondunk.

GYŰLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — ELSŐ

Beszolgáló lelkész: Juhász-Shepherd Ferenc

Templom és lelkézi hivatal: 2836 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnap istentisztelet de. 10 órakor, angol—magyar. Mihály Ernő gondnok telefonszáma: 561-7316. A lelkész otthoni telefonszáma: 941-2212.

* * *

CLEVELAND — NYUGAT

Templom: W. 98 és Denison Avenue — Lelkészi hivatal: 3245 W. 98th Street (44102). Telefon: (216) 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven. Úrvacsoraosztás minden hó első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola októbertől májusig 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven.

* * *

DETROIT

Beszolgáló vendéglelkész: Dr. Herjeczki Géza

Templom: 8151 Thaddeus Street. — Istentiszteletek kéthetenként vasárnap, változó időpontban. — Felvilágosításért hívják telefonon Kozma Lilit (313) 928-1876 vagy a lelkézt (313) 382-3735 számon

* * *

TORONTO

Lelkész: Bernhardt Béla esperes

Templom: First Lutheran Church, 116 Bond Street — Lelkészi hivatal (minden posta ide küldendő): 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102, USA; tel.: (216) 631-5007. — Istentisztelet (július—augusztus kivéve) a hó második és negyedik vasárnapján du. 4 órakor. — Felügyelő: dr. Raschka László, tel.: (416) 783-6938.

Hivatalos közleményként: Február 26-án, vasárnap tartjuk 1995. évi közgyűlésünket, közvetlenül csatlakozva a du. 4 órakor esedéket Istentisztelethez. Szeretettel hívjuk valamennyi hittestvérünket! • **Április 23-án, vasárnap este** rendezzük meg díszvacsoránkat a gyülekezet alakulásának 68. évfordulója alkalmából. Az Istentisztelet kivételesen du. 5:30-kor (1/2-kor) kezdődik, s utána 7 órakor kerül sor a díszvacsorára. Hitestvéreinket, gyülekezetünk barátait máris hívjuk, vegyenek szívesen részt ezen az évfordulói ünnepen. • Kedves vendéget várunk **április 9-ére, virágvasárnapra** T. Rigneyné Szántó Ildikó szigorló ev. teol. hallgató személyében; ezalkalommal ő végzi az istentiszteleti szolgálatot. Az Istentisztelet szokásosan du. 4-kor kezdődik. • **Április 14-én, nagypénteken** du. 4 órakor passióolvasással és az Úrvacsora kiosztásával egybekötött Istentiszteletet tartunk. • Dr. Mekis Éva presbiterünknek és Kertész Jenőnek házasságkötésük alkalmából, melyet december 17-én az acsai ev. templomban áldattak meg a menyasszony öccse, Nt. Mekis Ádám szolgálatával, Isten által való sok boldogságot mindnyájan szívből kívánunk. • Szépszámu gyülekezet részvételével folyt le január 22-én a torontói magyar egyházak 26. ökumenikus Istentisztelete. Ennek az Első Magyar Baptista Egyház volt a vendégglátója a vaughan-roadi református templomban. • A vízkereszti időben, mely még február végéig tart, az egyházi rend az Úr Jézus Krisztus dicsőségét hangsúlyozza. Hogy a világ is lássa, tapasztalja azt, életünkkel — szavainkkal és cselekedeteinkkel — szükséges erről a dicsőségről bizonyosságot tennünk. Az állandó kihívás és kérdés, amellyel Jézus felénk fordul ez: Ti kinek mondotok engem? Vajjon egyetlen lehetséges válaszunk hitből fakadóan egyértelmű-e: Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia! Erre a válaszra serkentsen mindnyájunkat mindenkor, mindenhol Isten áldott Lelke. —BB.

* * *

Híreket csak azokból a gyülekezetekből közölhetünk, ahonnan azokat idejében beküldik. Az áprilisi számhoz a lapzártá március 20-án van. —Szerk.

Mindennapi kenyér

Útmutató a Biblia olvasásához

1995. MÁRCIUS

1. Hamvazószerda
51. Zsoltár — Máté 6:1-6, 16-21
2. 2Péter 1:2-11 — 1Sámuel 2:1-26
3. 2Korinthus 7: 8-13a — 1Sámuel 2:27-36
4. Dániel 5:1-30 — 1Sámuel 3:1-21

BŐJT 1. VASÁRNAPJA

Heti ige: 1János 3:8

5. Róma 10:8b-13 — Lukács 4:1-13
6. 5Mózes 8:11-18 — 1Sámuel 4:1-11
7. Efézus 6:10-20 — 1Sámuel 4:12-22
8. Márk 14:17-26 — 1Sámuel 7:2-17
9. 2Korinthus 6:1-10 — 1Sámuel 8:1-22
10. Lukács 22:31-34 — 1Sámuel 9:1-14
11. Zsidók 2:10-18 — 1Sámuel 9:15—10:1

BŐJT 2. VASÁRNAPJA

Heti ige: Róma 5:8

12. Filippi 3:17—4:1 — Lukács 13:31-35
13. Zsidók 11:8-10 — 1Sámuel 10:2-16
14. János 8:21-30 — 1Sámuel 10:17-27
15. Márk 14:32-42 — 1Sámuel 13:1-14
16. 2Korinthus 13:3-6 — 1Sámuel 15:1-35
17. Galata 4:12-20 — 1Sámuel 16:1-13
18. János 8:46-59 — 1Sámuel 16:14-23

BŐJT 3. VASÁRNAPJA

Heti ige: Zsoltár 57:10

19. 1Korinthus 10:1-13 — Lukács 13:1-9
20. 1Péter 1:13-21 — 1Sámuel 17:1-11
21. Márk 9:38-41 — 1Sámuel 17:12-30
22. Márk 14:43-52 — 1Sámuel 17:31-51
23. Jeremiás 20:7-13 — 1Sámuel 17:52-58
24. Lukács 12:49-53 — 1Sámuel 18:1-16
25. Az Úr születése bejelentésének emléknapja
1Timotheus 3:16 — Lukács 1:26-38

BŐJT 4. VASÁRNAPJA

Heti ige: János 12:24

26. 1Kor 1:18-31 — Lukács 15:1-3,11-32
27. János 6:23-29 — 1Sámuel 20:1 — 21:1
28. János 6:55-65 — 1Sámuel 23:1-18

IMÁDKOZZUNK!

Áldunk Téged, Úr Isten, hogy megbízható a prófétai beszéd, mely Krisztus dicsőségéről tanúskodik. Világosítsd meg szívünket Szentlelkeddel, hogy éberren figyeljünk beszédére, kövessük Őt önfeláldozásban, és részesüljünk az örök élet dicsőségében Óáltala. Ámen.

29. Márk 14:53-65 — 1Sámuel 24:1-23
30. 5Mózes 8:2-3 — 1Sámuel 28:3-25
31. János 10:17-25 — 1Sámuel 31:1-13

1995. ÁPRILIS

1. Ámos 8:11-12 — 2Sámuel 1:17-27

BŐJT 5. VASÁRNAPJA

Heti ige: Máté 20:28

2. Filippi 3:8-14 — Lukács 20:9-19
3. Zsidók 7:2427 — Máté 26:1-16
4. 4Mózes 21:4-9 — Máté 26:17-30
5. Márk 14:66-72 — Máté 26:31-35
6. Zsidók 9:11-15 — Máté 26:36-46
7. János 11:47-54 — Máté 26: 47-56
8. Zsidók 10:1-10 — Máté 26: 57-68

VIRÁGVASÁRNAP

Heti ige: János 3:14-15

9. Filippi 2:5-11 — Lukács 19:29-40
10. Márk 14:3-9 — Máté 26:69-75
11. János 12:27-33 — Máté 27:1-14
12. Márk 15:1-15 — Máté 27:15-54
13. Nagycsütörtök
Zsidók 10:15-39 — Lukács 22:7-10
14. Nagypéntek
Ézsaiás 52:13—53:12 — János 19:17-30
15. Nagyszombat
1Péter 3:17-22 — Máté 27:57-66

HÚSVÉT:

A FELTÁMADÁS ÜNNEPE

Heti ige: Jelenések 1:18

16. 1Korinthus 15:1-11 — Lukács 24:1-11
17. Húsvéthétfő
1Korinthus 5:6-8 — Lukács 24:13-49
18. 150. Zsoltár — Máté 28:1-20
19. János 20:1-10 — Róma 12:1-8
20. János 20:11-28 — Róma 12:9-21
21. János 21:1-14 - Róma 13:1-7
22. 149. Zsoltár — Róma 13:8-14

HÚSVÉT 2. VASÁRNAPJA

Heti ige: 1Péter 1:3

23. Jelenések 1:4-18 — Márk 16:9-14
24. 1Péter 1:22-25 — Róma 14:1-12
25. 2Timotheus 2:1-5 — Róma 14:13-23
26. 1János 2:12-17 — Róma 15:1-6
27. Márk 16:15-20 — Róma 15:7-13
28. Jelenések 7:9-17 — Róma 15:14-21
29. Ézsaiás 25:8-9 — Róma 15:22-23

HÚSVÉT 3. VASÁRNAPJA

Heti ige: János 10:11, 27-28

30. Jelenések 5:11-14 — János 21:1-14

(B)

ERŐS VÁR
BOX 602148
CLEVELAND, OH 44102

SECOND-CLASS POSTAGE
PAID
CLEVELAND, OHIO

ELŐFIZETÉSE
LEJART-E?